

УДК 811.111'276:004.056

Кузнєцова І. В.¹

Засипко В. С.²

¹ канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ГФЗ-310м НУ «Запорізька політехніка»

СПОСОБИ ТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНІВ КІБЕРБЕЗПЕКИ

За класифікацією О. В. Даниленко [1, с. 14]) англomовні терміни кібербезпеки утворюються за допомогою наступних способів творення, а саме: морфологічний – створення нового терміна шляхом афіксації та словоскладання; синтаксичний – формування термінологічних словосполучень та скорочень – побудова усічених варіантів термінів на основі багатокomпонентних термінологічних одиниць; семантичний – вживання в ролі терміна слова або словосполучення загальноновживаної мови з набуттям термінологічного значення та запозичення – називання наукового поняття іншомовним словом.

Словниковий склад англійської мови постійно поповнюється, морфологічні способи словотворення (афіксація і словоскладання) роблять істотний внесок у збагачення не тільки загальноновживаної мови, а й спеціальних термінологій. Відзначимо, що на сучасному етапі розвитку морфологічні способи термінотворення в англomовній терміносистемі кібербезпеки є високопродуктивними, цим способом утворюються багато найбільш частотних термінів англomовної термінології кібербезпеки. Афіксація є досить поширеним способом словотворення в англійській мові. Суфікси і префікси відрізняються не тільки з точки зору позиції по відношенню до кореня слова, але і за ступенем самостійності. Суфікси, які оформляють певну частину мови, тісно пов'язані з основою. На відміну від суфіксів, префіксів змінюють значення слова, тому більш самостійні лексично. В аналізованій термінології продуктивні афікси за своїм походженням в основному є споконвічно англійськими: -er (cryptographer), -sis (cryptoanalysis), -ency (cryptocurrency), -ance (resistance). Префікси – це словотвірні морфеми, що передують кореневі, вони можуть змінювати лексичне значення слова, але здебільше не мають впливу на належність його

до того чи іншого лексико-граматичного класу. Як показало дослідження, високочастотні префікси в англomовній терміносистемі кібербезпеки це такі як a- (asymmetric), dis- (distribution), hyper- (hyperlink), multi- (multivariate), pre- (prerequisites), en- (encryption). У словоскладанні в англійській мові можуть брати участь як прості основи, так і основа проста з основою похідною які знаходяться між собою в певних структурно-семантичних відношеннях. У процесі утворення складного слова предмет або явище конкретизується. Нейтральний тип будови складних слів є поєднання основ без з'єднувального елемента. Цей спосіб типовий для більшості складних іменників сучасної англійської мови, які при цьому можуть належати до різних частин мови: hash-function, anti-virus, blacklist, botnet, ciphertext, clickjacking, cyberattack.

Одним з ефективних способів терміноутворення є семантичний, суть якого полягає в актуалізації смислових, асоціативних зв'язків між словами різних предметних рядів і створенні на їх основі нової лексико-семантичної єдності. Термін, створений семантичним способом, не є неологізмом: новизна мовної одиниці формується за допомогою встановлення нових концептуальних зв'язків у новому контексті: sniffing, Trojan Horse, vulnerability, worm. Для англomовної терміносистеми кібербезпеки характерна термінологізація загальноновживаної лексики шляхом переміщення її в контекст сфери ІТ. Вивчений нами матеріал показує, що у формуванні зазначеної терміносистеми найактивнішу роль відіграє метафоризація: cloud computing, packet sniffing, patch management, меншою мірою – метонімізація: clickjacking, drive-by download, honeypot, link jacking. Синтаксичний спосіб терміноутворення є одним з найбільш продуктивних, оскільки двокомпонентні і трикомпонентні термінологічні словосполучення становлять більше 60 % всього складу термінології. Більшість двокомпонентних термінологічних словосполучень мають атрибутивний характер і утворюються за різними моделями: unauthorized access, Virtual Private Network, Software-as-a-Service, Public Key Infrastructure. Багатокомпонентні термінологічні словосполучення є номінаціями, які найбільш повно відповідають потребам сучасної ІТ сфери, оскільки з їх допомогою утворюються складні одиниці, що позначають складні за своїми функціями й компонентами. Скорочення перетворюється у виключно продуктивний спосіб терміноутворення, причому об'єктом скорочення стають не тільки термінословосполучення, але й терміни-слова: malware, hacktivism, pen-testing. Запозичення один з найпростіших способів терміноутворення. Серед причин запозичення виступають такі: запозичення терміна разом з новим поняттям, паралельне використання власного і запозиченого терміна в різних сферах, пошук досконалішого терміна, відсутність досконалого власного терміна. Неоднозначним є й ставлення до запозичених термінів. Деякі термінознавці - так звані пуристи - заперечують потребу запозичати терміни з інших мов, натомість пропонуючи

творюти терміни з ресурсів власної мови. Приклади запозичень: security perimeter, social engineering, authentication, virus, zombie.

Отже, у ході дослідження були виділені чотири найбільш продуктивних способи термінотворення в англомовній терміносистемі кібербезпеки: морфологічний, синтаксичний, семантичний та запозичення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Даниленко, О. В. Становление и развитие английской туристской терминологии : монография [Текст] / О. В. Даниленко. – Омск : ОмГТУ, 2009. – 120 с.